

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/499/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5112243469
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5112243469.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amálie Paulerovej a členov senátu JUDr. Róberta Urbana a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci navrhovateľa: KVANTUM Slovakia, s.r.o., so sídlom Prievidza, Matice Slovenskej 8, IČO: 36 334 359, právne zastúpený JUDr. Máriou Habalčíkovou, advokátkou so sídlom O., K. X, proti odporcovi: Ing. A. Z., nar. X.XX.XXXX, bytom A., Y.. K. XXX/XX, o zaplatenie 847,40 eur s príslušenstvom, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 4C/16/2013-36 zo dňa 12.6.2013, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu vo zvyšnej časti a vo výroku o trovách konania.

V odvolaními nenapadnutom výroku o uložení povinnosti odporcovi zaplatiť navrhovateľovi sumu 477 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne počnúc 27.11.2012 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, z o s t á v a rozsudok okresného súdu n e d o t k n u t ý .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 477 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne počnúc 27.11.2012 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Vychádzal z toho, že medzi účastníkmi došlo dňa 1.12.2011 k uzavretiu Zmluvy o spotrebiteľskom úvere (ďalej len „Zmluva“) podľa zákona č. 129/2010 Z.z., na základe ktorej navrhovateľ poskytol odporcovi úver celkom vo výške 700 eur. S ohľadom na čiastkovú úhradu vykonanú odporcom vo výške 223 eur, súd zaviazal odporcu k povinnosti uhradiť rozdiel medzi výškou úveru a doposiaľ uhradenou čiastkou, t.j. 477 eur. Nakoľko navrhovateľ vyhlásil úver za splatný dňa 26.11.2012, odporca bol zároveň zaviazaný k zaplateniu úroku z omeškania podľa § 517 ods. 1, 2 Obč. zák. v spojení s nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. vo výške 8,75 % ročne počnúc 27.11.2012 do zaplatenia.

Vo zvyšnej časti (o zaplatenie 370,40 eur titulom úrokov z úveru, zmluvnej pokuty vo výške 0,05 % denne zo sumy 847,40 eur od 27.11.2012 do zaplatenia, 40 eur titulom poplatkov za upomienky, ako aj úroku z omeškania z uvedených nárokov) návrh zamietol.

Dojednanie úroku z úveru 2,2 % mesačne, predstavujúce za 24 mesiacov 52,80 % (v konečnom vyjadrení 370,40 eur) považoval za odporujúce dobrým mravom, a teda neplatné (§ 39 Obč. zák.). Ročný

úrok 26,40 % je viac ako dvojnásobne vyšší oproti priemernej úrokovej miere pre spotrebiteľské úvery v mesiaci december 2011 podľa internetovej stránky NBS (13,03 %).

Čo sa nároku o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 0,05 % denne zo sumy 847,40 eur počnúc 27.11.2012 týka, uvedené zmluvné dojednanie predstavuje podľa súdu prvého stupňa neprijateľnú zmluvnú podmienku formulárovej spotrebiteľskej zmluvy s vopred určenými podmienkami a nemožnosťou ich akejkolvek zmeny zo strany spotrebiteľa. Vzhľadom na zabezpečenie povinnosti spotrebiteľa v súdnej veci ex lege úrokom z omeškania, dojednanie zmluvnej pokuty ako ďalšieho zabezpečovacieho inštitútu je podmienkou spotrebiteľskej Zmluvy, ktorá zakladá značný nepomer medzi právami a povinnosťami strán a vo svojej kauze predstavuje obchádzanie kogentného ustanovenia § 517 ods. 2 Obč. zák. (v spojení s nariadením vlády č. 87/1995 Z.z.) o maximálnej výške úroku z omeškania v občianskoprávných vzťahoch. Inštitút zmluvnej pokuty zároveň predstavuje paušalizovanú náhradu škody vzniknutej porušením právnej povinnosti vyplývajúce zo zmluvného záväzku. Také právo veriteľa nemôže v zmysle § 3 ods. 1 Obč. zák. požívať právnu ochranu.

Navrhovateľom uplatnený nárok o zaplatenie poplatkov za upomienky vo výške 40 eur (4 x 10 eur) vyhodnotil okresný súd vo svojej podstate ako nárok o zaplatenie zmluvnej pokuty. Predmetné poplatky nemožno považovať za odplatu za istú službu navrhovateľa poskytnutú na základe požiadavky odporcu, ale ide o poplatok viažuci sa primárne k porušeniu povinnosti odporcu zaplatiť splátku úveru riadne a včas a až sekundárne k zaslaní upomienky.

Vzhľadom na formulárový charakter uzatvorenej Zmluvy prvostupňový súd uzavrel, že je možné usudzovať aj na nedostatok vôle odporcu ako spotrebiteľa podriaďiť sa zmluvným podmienkam týkajúcim sa zmluvnej pokuty v samotnom procese uzatvárania Zmluvy s následkom neplatnosti takého úkonu (§ 37 ods. 1 Obč. zák.). Ak by aj došlo k platnému uzatvoreniu zmluvy z hľadiska označeného ustanovenia, s poukazom na spotrebiteľský charakter zmluvného vzťahu by dojednanie o zmluvnej pokute bolo možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 5 Obč. zák. V neposlednom rade navrhovateľ ani nepreukázal zaslanie upomienok odporcovi.

O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Vychádzal z toho, že pomer úspechu a neúspechu u každého z účastníkov bol približne rovnaký (§ 142 ods. 2 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku, čo do zamietnutia návrhu vo zvyšnej časti, podal odvolanie navrhovateľ a domáhal sa zmeny napadnutého rozhodnutia tak, že odvolací súd mu prizná uplatnený nárok v súdom prvom stupňa zamietnutej časti.

Namietal, že všetky podmienky poskytnutia úveru boli s odporcom vopred a individuálne dohodnuté, boli predjednané v tzv. Formulári a následne zakomponované do podmienok Zmluvy, čo bolo aj preukázané. V Zmluve odporca prehlásil, že zmluvné podmienky medzi ním a navrhovateľom boli vopred a individuálne dohodnuté, zmluvné sankcie považuje za primerané a v súlade s dobrými mravmi, že mu boli zo strany navrhovateľa poskytnuté všetky vysvetlenia týkajúce sa podmienok úveru aj nad rámec prílohy č. 3 k zákonu č. 129/2010 Z.z. a že časový predstih, v ktorom mu bolo umožnené sa oboznámiť so všetkými podmienkami úveru, bol dostatočne dlhým na to, aby mohol prijať zodpovedné rozhodnutie. Naproti tomu odporca neoznačil žiaden relevantný dôkaz svedčiaci o opaku - že zmluvné podmienky neboli vopred a individuálne dohodnuté, bez možnosti ich ovplyvnenia odporcom. Preto žiadne z nich nemôžu byť považované za neprijateľné zmluvné podmienky podľa § 53 Obč. zák. Odvolateľ ďalej uviedol, že upomienky musel odporcovi zasielať doporučené a v písomnej forme, aby uniesol dôkazné bremeno ohľadom správnosti svojho postupu podľa § 53 ods. 8 Obč. zák.; všetky boli zaslané dôvodne. Navrhovateľ nijako nezavinil vznik týchto ďalších nákladov na svojej strane a ani im nemohol predísť. Zákonná sankcia v podobe úroku z omeškania v súbehu s uplatnenou zmluvnou sankciou v podobne zmluvnej pokuty 0,05 % denne je v súlade so znením § 3a Nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z.z. Zmluvná pokuta tak, ako bola dohodnutá, je v súlade s hodnotou a významom ňou zabezpečenej povinnosti, bola dojednaná písomne, bol riadne vymedzený zabezpečovaný záväzok a k jeho porušeniu nesporne došlo. V tej súvislosti odvolateľ poukázal na skutočnosť, že úver bol odporcovi poskytnutý bez poplatku a nebolo dohodnuté zároveň iné zabezpečenie záväzku. Súd mohol najviac ak uplatniť moderačné právo.

Odporca zostal v odvolacom konaní nečinný.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 10 ods.1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podal k tomu oprávnený účastník konania (§ 201 prvá veta O.s.p.) v zákonom stanovenej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v ustanovení § 212 ods. 1 O.s.p. (z toho titulu nedotknutým zostal rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní nenapadnutom výroku, ktorým bol odporca zaviazaný k úhrade istiny vo výške 477 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne počnúc 27.11.2012 do zaplatenia) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 156 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 214 ods. 2 a § 211 ods. 2 O.s.p. rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Primárne odvolací súd poukazuje na zodpovednosť navrhovateľa za obsahové vymedzenie svojho odvolania a na viazanosť odvolacieho súdu odvolacími dôvodmi (§ 212 ods. 1 O.s.p.). Nadväzne platí, že odvolací súd nemôže v sporovom/kontradiktórnom konaní nahrádzať nevyhnutnú procesnú aktivitu účastníka/odvolateľa a formulovať namiesto neho odvolacie dôvody, resp. preskúmať rozhodnutie na základe iných, než účastníkom konania v odvolaní vznesených námietok. Z tohto aspektu je v konkrétnostiach súdnej veci zjavné, že odvolacie dôvody navrhovateľa nie v celom rozsahu korešpondujú s dôvodmi, na ktorých založil napadnuté rozhodnutie súd prvého stupňa. Vo vzťahu k zamietnutiu návrhu na zaplatenie úroku 2,2 % mesačne, teda 52,80 % za 48 mesiacov, z výšky poskytnutého úveru 700 eur a úroku z omeškania z danej sumy odvolateľ poukazyval (len) na to, že (aj) uvedené zmluvné ustanovenie bolo individuálne dojednané. Na závere, že by nebola predmetná podmienka Zmluvy individuálne dojednaná (a eventuálne by predstavovala neprijateľnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy), však rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto časti vôbec nestojí (súd prvého stupňa uzavrel, že predmetné dojednanie je v rozpore s dobrými mravmi a preto neplatné podľa § 39 Obč. zák.). Odvolateľ uvedený záver súdu prvého stupňa, na ktorom stojí napadnuté rozhodnutie, vôbec nespochybňoval.

Medzi účastníkmi nebolo sporné a odvolateľ ani nenamietal záver súdu prvého stupňa, že zmluvný vzťah medzi účastníkmi je vzťahom dodávateľa a spotrebiteľa - spotrebiteľským vzťahom.

Zásadným argumentom odvolateľa bolo, že podmienky Zmluvy boli s odporcom dojednané individuálne a vopred a že do Zmluvy boli zakomponované následne. V tej súvislosti poukazyval na „predjednanie“ podmienok v tzv. Formulári. Odvolací súd sa s názorom odvolateľa nestotožnil.

Už so samotného názvu predloženej listiny - „FORMULÁR: ŠTANDARDNÉ EURÓPSKE INFORMÁCIE O SPOTREBITEĽSKOM ÚVERE“ podpísanej zástupcom navrhovateľa i odporcom, je zjavné, že ide o informácie poskytnuté jednostranne jedným subjektom inému subjektu - navrhovateľom odporcovi. Z označenej listiny nie je dôvod usudzovať na to, že jej jednotlivé ustanovenia sú/boli výsledkom procesu dojednávania prebiehajúceho medzi navrhovateľom a odporcom. Na uvedenom nemení nič ani záverečná časť listiny, v ktorej spotrebiteľ má možnosť zakrúžkovaním niektorej z možností vyjadriť súhlas, nesúhlas s obsahom podmienok úveru v zmysle listiny alebo uviesť pripomienky, nakoľko sa jedná vo svojej podstate len o teoretickú možnosť spotrebiteľa, keďže pokiaľ chce získať úver, nezostáva mu iné, len s podmienkami určenými dodávateľom súhlasiť; v opačnom prípade úver nezíska. Ide o klasickú „dilemu“ spotrebiteľa, či prijať podmienky vymedzené dodávateľom en bloc a úver získať, alebo ich odmietnuť, ale požadované finančné prostriedky nezíska. Za akceptácie tézy, že spotrebiteľ žiada o úver len vtedy, keď ho naozaj potrebuje (a teda inú možnosť získať finančné prostriedky nemá), sa vlastne u spotrebiteľa o dilemu ani nejedná.

Odvolací súd zároveň poukazuje na druhú stranu Zmluvy označenú ako „Všeobecné obchodné podmienky spotrebiteľského úveru“, ktorých súčasťou sú podmienky, ktoré, podľa tvrdení navrhovateľa, mali byť vopred individuálne dojednané v rámci listiny „FORMULÁR: ŠTANDARDNÉ EURÓPSKE INFORMÁCIE O SPOTREBITEĽSKOM ÚVERE“. Ide o zjavný logický rozpor, keďže pokiaľ sú zmluvné podmienky dojednané individuálne, nemôžu byť zároveň súčasťou všeobecných obchodných podmienok.

Ohľadom záveru, že zmluvné podmienky neboli individuálne dojednané, resp., že predstavujú neprijateľné zmluvné podmienky spotrebiteľskej zmluvy, odvolací súd odkazuje vo zvyšku na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Neopodstatnenou je odvolacia argumentácia navrhovateľa ohľadom uplatneného nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty. Ako už odvolací súd uzavrel, zmluvná podmienka ohľadom zmluvnej pokuty a jej výšky nebola dojednaná individuálne. Dohodnutá výška zmluvnej pokuty 0,3 % denne, čo predstavuje 109,50 % ročne, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Predmetné dojednanie, na základe ktorého by došlo ku viac než k zdvojnásobeniu výšky dlhu za rok, možno jednoznačne kvalifikovať ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 4 písm. k/ Obč. zák. (Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku). Bez právneho významu je, aj vzhľadom na nasledujúci odsek, že si navrhovateľ uplatnil nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty „len“ vo výške 0,05 % denne.

Vo zvyšku odvolací súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v predmetnej časti.

Odvolací súd s poukazom na neprijateľný charakter zmluvných podmienok upravujúcich zmluvnú pokutu zároveň konštatuje, že nebolo možné uplatniť ani moderačné právo. V uvedenej súvislosti v plnom rozsahu odkazuje na odôvodnenie - už opakovane spomínaného - rozsudku Súdneho dvora EÚ z 14. júna 2012 vo veci C-618/10 (Banco Espanol de Crédito SA proti Joaquín Calderón Camino), z ktorého záver o nemožnosti uplatnenia moderačného práva vyplýva:

"65 Zo znenia odseku 1 článku 6 smernice 93/13 vyplýva, že vnútroštátne súdy sú povinné iba neuplatniť nekalú podmienku, aby nebola záväzná pre spotrebiteľa, nemôžu však zmeniť jej obsah. Táto zmluva totiž musí v zásade existovať ďalej bez akejkoľvek zmeny okrem odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je jej ďalšia existencia možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva.

69 ...pokiaľ by vnútroštátny súd mohol meniť obsah nekalých podmienok, ktoré sú uvedené v takýchto zmluvách, mohlo by sa tým ohroziť splnenie dlhodobého cieľa uvedeného v článku 7 smernice 93/13. Táto možnosť by totiž mohla prispieť k odstráneniu odstrašujúceho účinku pre predajcov alebo dodávateľov spočívajúceho v tom, že sa takéto nekalé podmienky voči spotrebiteľovi jednoducho neuplatnia, keďže by sa predajcovia alebo dodávatelia mohli pokúšať dotknuté podmienky používať, pretože by vedeli, že aj keby bolo rozhodnuté o ich neplatnosti, mohol by vnútroštátny súd zmeniť zmluvu v potrebnom rozsahu, takže by týmto spôsobom ostali ich záujmy zabezpečené.

73 ...článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že mu odporuje právna úprava členského štátu, ktorá vnútroštátnemu súdu umožňuje v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalej zmluvnej podmienky, ktorá je súčasťou zmluvy uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, doplniť uvedenú zmluvu tým, že zmení obsah tejto podmienky."

Odvolací súd navyše poznamenáva, že podľa § 544 ods. 2 Obč. zák. zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne (pod sankciou neplatnosti). Vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvného vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom, keďže dohoda o zmluvnej pokute nebola dojednaná individuálne, ale je len súčasťou všeobecných obchodných podmienok navrhovateľa, nebolo požiadavke na písomnú formu tohto dojednania (§ 544 ods. 2 Obč. zák.) učinené zadosť.

Pokiaľ v odvolaní navrhovateľ v súvislosti s nepriznaním poplatkov za upomienky poukazoval na vznik skutočných nákladov v súvislosti so zasielaním upomienok, jedná sa o nové tvrdenie, keďže pôvodne si uplatňoval paušálnu náhradu výdavkov 10 eur/1 upomienka v zmysle všeobecných obchodných podmienok. Vzhľadom na uplatňovanie princípu tzv. neúplnej apelácie odvolací súd na predmetné nové tvrdenie nemohol prihliadať.

Z iných dôvodov nesprávnosť napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa odporca nenamietal. Odvolací súd, súc viazaný nielen rozsahom, ale aj konkrétnymi odvolacími dôvodmi, ktoré odvolateľ vo svojom odvolaní vymedzí v lehote zákonom stanovenej na podanie odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. Navrhovateľ nebol v odvolacom konaní úspešný, preto by bol inak povinný nahradiť odporcovi jeho trovy. Nakoľko si však odporca predmetný procesný nárok neuplatnil (§ 151 ods. 1 O.s.p.) a vlastne mu ani žiadne trovy v spojení s opravným prostriedkom navrhovateľa nevznikli, odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol súhrnným výrokom tak, že ich náhradu účastníkom (žiadnemu z nich) nepriznal.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.